చూడామణి

అర్ధరాత్రివేళ హాయిగా గుండెలమీద చేతులు వేసుకుని అమాయికంగా నిద్రపోతున్న తన కుమారుల నందరినీ అశ్వత్థామ ఘోరంగా సంహరించివేశాడన్న వార్త చెవిని పడగానే ద్రౌపది వలవలా వాపోయింది. ఏ పాపమూ ఎరగని ఆ పసివాళ్లలాంటి అపమృత్యువు వాత పడిన దుర్వార్త తలుచుకుని ఆమె మాటిమాటికీ కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది.

భీమసేను డనేక సాంత్వనవచనాలతో ఆమె నోదార్చాడు. అయినా ఆ వీరమాత హృదయశోకం అలాగే కట్టలు తెంచుకుని ప్రవహించింది. భీమసేనుడంతటివానికి కూడా తన కుమారుల ఘోర దుర్మరణం నివారించే అవకాశమైనా కలగలేదే అని ఆమె తన దురదృష్టాని కెంతో విచారించింది. బాష్ప పూరిత రూక్షదృష్టితో భీమసేనునివైపు చూచింది.

ఆ మహా పాపాత్ముడు అశ్వత్థామను సంహరించి అతని శిరోభూషణమైన చూడామణి తనకు కానుకగా తీసుకొని రావలసిందనీ, అది కళ్లారా చూచేవరకు తన ప్రాణాలిక నిలవవని ఆక్రోశించింది.

ధర్మరాజుకు కూడా అశ్వత్థామను కఠినంగా దండించవలెననే సంకల్పం కలిగిందని భీమసేను డంతకు పూర్వమే గ్రహించుకొన్నాడు. అందుచేత ద్రౌపది ఆ విధంగా ఆక్రోశించిన ఉత్తర క్షణంలోనే అశ్వత్థామ మీదికి బయలుదేరాడు. అన్నగారి సంకల్పం గ్రహించిన నకులుడు వెంటనే ఒక రథం ఆయత్తంచేసి తీసుకువచ్చి అతని ఎదుట నిలబెట్టాడు. స్వయంగా రథసారథ్యం నిర్వహించాడు. అయితే వారిద్దరికీ కూడా అశ్వత్థామ ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. కురుక్షేత్ర ప్రాంతాలలో సంచరించేవారిని కొందరిని "అశ్వత్థామ జాడ ఎరుగుదురా?" అని ప్రశ్నించారు.

వారిలో కొంద రతడు కృప, కృతవర్మలతో కలిసి భాగీరథీ తీరం వరకు ప్రయాణం చేశాడనీ, పిమ్మట కృప, కృతవర్మ లిద్దరూ విడిపోయి వేరొకచోటికి వెళ్ళిపోయారనీ, అశ్వత్థామ ఒక్కడూ కృష్ణ ద్వైపాయన

ముని ఆశ్రమ సమీపానికి వెళ్ళిపోయాడనీ, అత డా ప్రాంతంలోనే నివసిస్తు న్నాడనీ అన్నారు. భీమసేను డామాట వింటూనే అటువైపు రథం నడి పించవలసిందని నకులుని కొజ్ఞాపించాడు.

భీము డావిధంగా కళ్ళుమూసుకొని అశ్వత్థామ మీదికి బయలుదేరా డన్న వార్త వాసుదేవుని చెవిని పడింది. అత డెంతో ఆత్రంగా ధర్మ రాజుతో ఆ విషయం ప్రస్తావించాడు.

"భీమసేను డొక్కడూ అశ్వత్థామతో యుద్ధం చెయ్యడానికి బయలుదేరినట్లున్నాడు. దీనివల్ల ఏదైనా పెద్ద ప్రమాదమే సంభవించ వచ్చును. కనుక వెంటనే మనం అందరం బయలుదేరివెళ్ళి అతనికి తోడు పడడం అత్యావశ్యకం!" తరవాత శ్రీకృష్ణు డొక్కక్షణం సేపాగి ఆ ప్రమాద విషయం అతనికి విస్పష్టంగా వివరించాడు:

"ధర్మరాజా! అశ్వత్థామ తనవద్ద బ్రహ్మశిరో నామకాస్త్రం ఉన్న దనే అహంకారం కొద్దీ కన్నూమిన్నూ కానకుండా మిడిసిపడుతున్నాడు. అది ప్రపంచం అంతా దహించజాలిన దివ్యాస్త్రం. ఆచార్యుడు శిష్య వాత్సల్యం కొద్దీ అర్జునునికి కూడా ఆ అస్త్రం ప్రసాదించాడు. అయితే అశ్వత్థామ అర్జునునిమీది మాత్సర్యంకొద్దీ ఆ అస్త్రం ఎప్పుడైనా ప్రయో గింప వచ్చుననే భయంతో మానవులమీద ఆ అస్త్రం ప్రయోగింప కూడ దని కట్టడి చేశాడు. కాని అశ్వత్థామ తండ్రి ఆ విధంగా కట్టడిచేయ డానికి గల కారణం వేరువిధంగా గ్రహించుకొన్నాడు. అదీగాక తను చిరంజీవిననే అహంకారంకూడా దానికి తోడైంది. అశ్వత్థామ బ్రహ్మ శిరోనామకాస్త్రంవల్ల భీమసేనుని కేవిధమైన ఆపత్తూ రాకుండా మనం అతని నిప్పుడు సంరక్షించుకోవాలి."

అని చెప్పి శ్రీకృష్ణుడు సాత్యకి సహదేవు లిద్దరిని పాండవ శిబిర సంరక్షణకోసం అక్కడనే నిలిపి రథం అధిరోహించి ధర్మరాజుతోను, అర్జునునితోను కలిసి భీమసేనుడు వెళ్ళినదారినే రథం నడిపించాడు. క్షణాలో ఆ రథం భాగీరథీ తీరానికి వెళ్ళిపోయింది.

మరి కొంతసేపటికి వారందరికీ వాయువేగంతో మున్ముందుకు సాగి పోతున్న భీమసేనుని రథం కనిపించింది.

శ్రీకృష్ణుడు తన రథం మరింత వేగంగా ముస్ముందుకు నడిపించుకు పోయాడు. కాని అంతలోనే భీముడు రథం దిగి ఆ ప్రాంతంలో ముని వేషం ధరించి ముక్కు-మూసుకుని కూర్చున్న అశ్వత్థామ దగ్గిరకి వెళ్ళిపోయాడు.

అలోగా ధర్మరాజు, వాసుదేవుడు, అర్జునుడు అతన్ని ఎలుగెత్తి గట్టిగా పిలిచారు. తొందరపడవద్దని హెచ్చరికలు చేస్తూనే ఉన్నారు. కాని భీమసేనుడు వారి హెచ్చరికలు పెడచెవిని పెట్టాడు.

2

తన కెదురుగా ఆశ్రమంలో మునివేషంతో ఉన్న అశ్వత్థామను చూడగానే భీముని హృదయం క్రోధావేశంతో ఘూర్ణిల్లింది:

"బ్రాహ్మణాధమా! ఎంతటి పాపకార్యాని కొడిగట్టి చిట్టచివరి కెలాంటి కపటనాటకం అభినయిస్తున్నావు! చూస్తూండగానే నీవొక మహా ఋషీశ్వరుడవై పోయావే! ఇలాంటి మాయా నాటకం అభినయిస్తే చావు తప్పిపోతుందని భ్రమిస్తున్నావేమో! చాలు చాలులే! ఈ నాటకం ఈపాటికి కట్టిపెట్టు! యుద్ధానికి సిద్ధంగా నిలబడు!"

అశ్వత్థామ అలాగే నిశ్చల దృష్టితో భీముని ఉద్ధతధోరణి అంతా జాగ్రత్తగా గమనించాడు. అనతి దూరంలో అతని కెదురుగా ధర్మజ వాసుదేవార్జునులు ముగ్గురూ ప్రత్యక్షమైనారు. వారందరూ రథం దిగి తొందర తొందరగా అశ్వత్థామ వైపే నడిచి వస్తున్నారు.

అశ్వత్థామకు వారంతా దివ్యాస్త్ర రహస్యవేత్తలన్న విషయం తటాలున స్ఫురణకు వచ్చింది. అర్జునునివద్దకూడా బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం ఉన్న సంగతి అతన్ని మరింత వేధించింది. ఇక ఆ మహాపత్సమయంలో తన బ్రహ్మ శిరోనామకాస్త్రం తప్ప మరి వేరే దిక్కేమీ లేదని అత డొక్క త్రుటిలో గ్రహించివేశాడు. వెంటనే ప్రక్కనే ఉన్న గడ్డి పోచ తుంచి దానిపై బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం అభిమంత్రించాడు. క్రోధావేశంతో అతనిముఖం మెలికలు తిరిగి చింతనిప్పులు చెరిగింది:

"అపాండవ మగుగాక!"

అని ఆ అస్త్రం భీమసేనుని మీదికి ప్రయోగించాడు.

ఆ గడ్డిపోచలోనించి భయంకరాగ్నిజ్వాలలు పైపైకి లేచాయి. ఆ అగ్నిజ్వాల లొక్కక్షణంలో ఆకాశం అంతా దహించి వేసేటట్లువ్వెత్తుగా విజృంభించాయి. ఇంకొక్క క్షణంలో భీమసేను డా జ్వాలలో శలభమై భస్మీపటలమై పోవలసిందే!

కాని క్షణంలో వాసుదేవు డర్జునుణ్ణి హెచ్చరించాడు:

"అర్జునా! అర్జునా! ఇది బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం. దీనిమీద ఏ అస్త్రం ప్రయోగించినా, అది ఎందుకూ కొరగాదు! కనక నీవుకూడా నీ దగ్గర ఉన్న బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం దీనిమీద ప్రయోగించు! అది ఒక్కటే దీనిని అడ్డగించగల మహాస్త్రం! నీ సోదరులను, నిన్ను సంరక్షించుకోవాలంటే ఇంతకన్న గత్యంతరంలేదు! త్వరపడు! త్వరపడు!"

క్షణంలో వారుముగ్గురూ రథంమీదినించి కిందికి దిగారు. అర్జునుడు వింట బాణం సంధించాడు. మనస్సులో ద్రోణాచార్యునికి నమస్కారం చేసి బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం అభిమంత్రించాడు. తన అస్త్రంవల్ల అశ్వత్థామ కే విధమైన అపకారమూ కలగకూడదని సంకల్పించాడు. తనకు, తన సోదరులకు శుభపరంపరలు కలగవలెనని ప్రార్థించి అశ్వత్థామ అస్త్రానికి ప్రతిగా తన అస్త్రం విడిచిపెట్టాడు.

తన అస్త్రం వల్ల అశ్వత్థామ అస్త్రం ఉపశమించవలెనని, అనంతరం తన అస్త్రం కూడా ఉపశమించ వలెనని అతని అభిలాష.

కాని ఆ అస్త్రం వల్ల అశ్వత్థామ అస్త్రం ఉపశమించలేదు. ఆ రెండు అస్త్రాలూ ఆకాశంలో కల్పాంతజ్వాలలవలె బీభత్సంగా ప్రజ్వలించాయి. ఆకాశం అంతటా అత్యంత భయంకరంగా పిడుగులు పడుతున్న సవ్వడి వినబడింది. శరపరంపరగా తోకచుక్కలు నేలమీద విరుచుపడ్డాయి. దూరదూరంగా హస్తినాపురంలో ఉన్న జనం అందరూ ఆ నాటితో మరి మహాప్రళయమే ప్రారంభమైందని భయపడ్డారు!

అంతలో నారదుడు, వ్యాసమహర్షి వారి కట్టెదుట సాక్షాత్కరించారు. అంతలోనే వారిద్దరు తొందర తొందరగా నడిచివచ్చి అశ్వత్థామార్జునుల మధ్య నిలబడ్డారు:

"అస్త్రరహస్యవేత్తలైన మహావీరు లెందరెందరో ఈ ప్రపంచంలో ఉద్భవించారు. వారెన్నడైనా ఈ బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం ఇలాగ మానవులమీద ప్రయోగించారా? ఇది న్యాయమేనా?"

అని ఎలుగెత్తి హెచ్చరించారు.

3

అర్జునుడు వారిద్దరికీ సవినయంగా నమస్కరించాడు:

"ఈ అస్త్రాలు రెండూ ఉపశమించవలెననే సంకల్పంతోనే నేనీ అస్త్రం ప్రయోగించాను. అంతేగాని నాకు మరి ఒక దుష్ట సంకల్పమేమీ లేదు." అని వెంటనే తన అస్త్రం ఉపసంహరించి వేశాడు.

ఆ విధంగా ఆ అస్త్రం ఉపసంహరించివెయ్యడం సామాన్యుల కసాధ్యం! మహా ధర్మాత్ముడైన అర్జునునికే అది సాధ్యపడింది. అన్యు లెవరైనా తొందరపడి బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం ఉపసంహరిస్తే అది వెనువెంటనే వారినే అణిచివేస్తుంది. అర్జునుని శక్తిసామర్థ్యాలవలోకించిన మహా మునులిద్దరూ అతని ననేక విధాల అభినందించారు.

అశ్వత్థామ తాను ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రం ఉపసంహరించవలెనని ప్రయత్నించాడు. ఎంతగా ప్రయత్నించినా అతని కది సాధ్యపడలేదు. దానితో అతని ముఖం వెలవెలబోయింది. వెనువెంటనే వ్యాసమహర్షివైపుచూచి సవినయంగా విన్నవించుకొన్నాడు:

"మహర్షీ! భీమసేను డన్యాయ్యంగా నా తండ్రిమృతికి కారణభూతుడైనాడు. అంతటితో ఊరుకోక నన్నుకూడా సంహరించి వెయ్యవలెననే దురుద్దేశంతో నామీదికి విరుచుకుపడ్డాడు. కేవలం ప్రాణభయం వల్లనే నేనీ అస్త్రం ప్రయోగించాను. ఇక వెనకముందు లాలోచించకుండా నేను సంకల్పించినట్టిది పాండురాజకుమారులందరినీ సంహరించి తీరవలసిందే! దీని కిక తిరుగులేదు. నాకిక దీనివల్లవచ్చే మహాపాతకానికి ఒడిగట్టక తప్పడం లేదు! నేనేమి చెయ్యను?"

ఆ ప్రత్యుత్తరం విని వ్యాసమహర్షి కొంచెంసేపాలోచించి అశ్వత్థామ కొక చక్కని సదుపదేశం చేశాడు:

"అశ్వత్థామా! ద్రోణాచార్యుడు శిష్యునిమీద వాత్సల్యం కొద్దీ అర్జునుని కీ అస్త్రం ప్రసాదించాడు.

"కనకనే నీవెంతటి ద్రోహాని కొడిగట్టినా అతడు నీకెటువంటి అపకారమూ సంకల్పించి ఉండడంలేదు. నీ అస్త్రానికి మారుగా తన అస్త్రం ప్రయోగించాడు. అంతేగాని తానై మొట్టమొదటగా ఆ అస్త్ర ప్రయోగాని కుపక్రమించలేదు.

"మేము వలదన్న వెంటనే అది ఉపసంహరించివేశాడు. ఇటువంటి ధర్మాత్ముని సంహరించ వలె నని సంకల్పించడం నీకు న్యాయం కాదు.

"ఇంకొక విషయం: ఈ మహాస్త్రం మనుష్యుల మీద ప్రయోగించేవారికి తప్పక అశుభం కలుగుతుంది. అదీన్నీ గాక, నీ అస్త్రం చిట్టచివరి కితని అస్త్రంచేత ఎలాగైనా ఉపసంహరించబడి తీరుతుంది. కాని ఆ విధంగా నీ అస్త్రం ఇంకొకరి అస్త్రం చేత ఉపసంహరించబడడం మంచిదిగాదు. అలాగ ఉపసంహరించబడినట్లయితే ఈ దేశంలో పండ్రెండేళ్ళపా టనావృష్టిదోషం కలుగుతుంది.

"ఇది నేను నీకూ, ఈ దేశానికీ క్షేమం కోరి, చాలా దూరం ఆలోచించి చెబుతున్నాను. జాగ్రత్తగా విను నాయనా! ఈ అస్త్రం ఉపసంహరించివెయ్యి. ఇక వెనకముందు లాలోచించకు! నా మాట విను!

"అదీగాక నీ కొక సామరస్య మార్గం కూడా ఉపదేశిస్తున్నాను. అది కూడా శ్రద్ధగా విని నా సంధిమార్గాని కంగీకరించు.

"నాయనా! నీవు తపస్సు చేసుకోవాలని సంకల్పించావు! అటువంటి వాడికి నీ కీ రోష ద్వేషా లెందుకయ్యా! నీకూ, అర్జునునికీ అంగీకారయోగ్యమైన మార్గం ఒకటి ఆలోచించి చెబుతున్నాను. అన్నీ నీ వన్నట్లే సాగిపోవా లనడం న్యాయ్యం కాదు గదా! సామరస్య మార్గం అర్జునునికీ నీకూ ఉభయతారకంగా ఉండడం ధర్మం!

"నీ చూడామణి అర్జునుని కిచ్చివెయ్యి. దానితో అర్జునుడే కాక పాండవు లందరూ నీ ప్రాణం అపహరించినంతగా సంతోషిస్తారు. ఆపైన

నీవు సుఖంగా తపస్సు చేసుకోవచ్చును. కనుక వెంటనే నీ అస్త్రం ఉప సంహరించి వేసి నీ చూడామణి వీరి కర్పించు. ఇది చక్కని సామరస్య మార్గం! ఇల్లాగ చెయ్యి నాయనా! నా మాట విను!"

ఆ మాటలన్నీ అశ్వత్థామ అతిశ్రద్ధగా విన్నాడు. కొంత వరకూ వ్యాసమహర్షి చెప్పిన సంధిమార్గం అతనికి సమంజసంగానే స్ఫురించింది. కాని అతని అంతరాంతరాలలో పాండవులపై బయలుదేరిన అక్కసింకా అలాగే రాజుకుంది:

"మహర్షీ! పాండవేయులకు రత్నాల కేమైనా కొదవా! వారు నా చూడామణి కాశపడడం ఎందుకు? ఇది ధరించిన వారికి సర్వభయము, తస్కర భయము, దేవరాక్షస భయము, క్షుద్బాధ, తృష్ణ మొదలైన వేవీ ఉండవు! నా మట్టుకు నాకు వీరికీ చూడామణి సమర్పించడం సుతరామూ ఇష్టం లేదు. కాని నీ మాట తీసివేయలేక నీ కీ రత్నం సమర్పిస్తున్నాను. ఇక నా అస్త్ర లక్ష్యం మాట! ఇది పాండవేయ పత్నీ గర్భా లన్నీ దహించివేసి వెంటనే ఉపశమిస్తుంది. అంతవరకూ దీని కిక తిరుగులేదు. అంతే!"

అతని ప్రత్యుత్తరం వింటూనే వ్యాసమహర్షి తటాలున ప్రత్యుత్తరం ఇచ్చాడు:

"సరే! అలాగే చేద్దువుగాని! అంతేగాని ఇక వేరే ఆశ పెట్టుకోకు నాయనా!" అని ఎంతో ఆప్యాయంగా అతన్ని బతిమాలుకొన్నాడు.

కాని ఆ మాటలో ఏదో మెలత ఉన్న ట్లశ్వత్థామకు స్ఫురించింది.

"మునీంద్రా! నీవు పాండవ పత్నీగర్భాల ధ్వంసంతోనే నన్నా రట పొందవలసిందని ఆజ్ఞాపిస్తున్నావుగాని నా సంకల్పం అంతటితో ఆగి పోయేదికాదు. ఇది పాండవ కుమారుల పత్నీగర్భాలను కూడా దహించి తీరుతుంది. నీ సంకల్పం నేను గ్రహించలేదనుకున్నా వేమో! గ్రహించి వేశాను. నా సంకల్పాని కిక తిరుగులేదు!"

అని బింకంగా మాటి ముడుచుకుని కూర్చున్నాడు.

4

శ్రీకృష్ణుడు అశ్వత్థామకు, వ్యాసమహర్షికి మధ్య నడిచిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ అతిశ్రద్ధగా ఆలకించాడు. అశ్వత్థామ క్రూర ప్రవృత్తి అంతా అతనికి అవగాహన అయిపోయింది. ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"అశ్వత్థామా! నీ అస్త్రాగ్నితో పాండు మహారాజు పౌత్రుల నందరినీ సంహరించి వేశావు. అంతటితో ఊరుకోక వారి పత్నుల గర్భాలన్నిటిలో చిచ్చుపెట్ట వలె నని నిశ్చయించావు! నే నా గర్భాలలో ఉన్న ఒకే ఒక్క శిశువును సంరక్షించవలె నని నిశ్చయించాను. అతడు మహా ధర్మాత్ముడై పృథివి అంతా పరిపాలించవలె నని అభిలషిస్తున్నాను! నీవు కూడా నా సంకల్పానికి తోడు పడవలసింది!"

అని అశ్వత్థామను సగౌరవంగా ప్రార్థించాడు. ఆ ప్రార్థన విని అశ్వత్థామ ఒక విషపు నవ్వు నవ్వాడు.

"వాసుదేవా! నీ వేదో పక్షపాతంకొద్దీ ప్రసంగిస్తే నేను దాని కంగీకరిస్తా నని అనుకొన్నావా? నీవు అభిమన్యుని పత్ని ఉత్తరగర్భం సంరక్షింపవలె నని సంకల్పించావు! నే నాగర్భం కూడా భస్మంచేసి వేస్తున్నాను: దీని కీక తిరుగులేదు!"

అని ఆ అస్త్రమంత్రం తిరిగీ ఇంకొకమారు పునశ్చరణ చేశాడు.

అంతలోనే కృష్ణు డొక్క నవ్వు నవ్వాడు:

"వెర్రివాడా! నీ అస్త్రం కాల్చివేసినంతమాత్రాన ఆ శిశువలాగే మరణిస్తా డని అనుకొన్నావా? నీ అస్త్రదగ్ధుడై మరణించిన వెంటనే నే నాశిశువును బ్రతికిస్తాను! ఆ పసివానితో పాండవవంశం తామర తంపరగా వర్ధిల్లగలదు. అదిన్నీ గాక అతడు చిరకాలం పూర్ణాయుర్యుంతో జీవించగలడు. త్రికాలవేది అయిన బ్రాహ్మణు డొకడు

ఉత్తరా గర్భంలోనించి మృతశిశు వుద్భవించగల డని ఆదేశించాడు. అందుచేత అతనికి పరీక్షిత్తనే నామధేయం ఏర్పడగల దని కూడా అన్నాడు. ఇంతా చేస్తే దీనిలో నీవు చేసిన దేమి ఉంది?''

అని చెప్పి నిశ్చల దృష్టితో అశ్వత్థామ వైపు చూచాడు. ఆ పరమ పాపాత్ముని ముఖం చూడగానే వాసుదేవు డంతటి వానికి క్రోధజ్వాల నఖ శిఖపర్యంతమూ దహించి వేసింది:

''నీవు శిశుహంతవు! ఇందువల్ల నీ కీక అన్నపానాలు కూడా కరువై పోతాయి. 'నా' అన్నవారు లేకుండా నీ విల్లాగే ఇంకా మూడు వేలేళ్ళ వరకూ జీవచ్ఛవంలా జీవించగలవు!

''నేను రక్షించిన పరీక్షిత్కుమారుడు నీ కళ్ళ ఎదుటే పెరిగి పెద్దవా డౌతాడు. కృపాచార్యు డతనికి ధనుర్వేద రహస్యా లన్నీ అను గ్రహించగలడు. పరీక్షిత్తెంతో కాలం ఈ భూమి పాలించగలడు. ఆ పరీక్షిత్తుకు జనమేజయు డనే కుమారు డుద్భవింపగలడు. అతడు నీవు చూస్తూండగానే ఈ పృథివి అంతా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యంతో పరిపాలించ గలడు! తెలిసిందా! అప్పటికి నీకు నా ప్రభావం ఎటువంటిదో తెలిసి వస్తుందిలే!''

వ్యాసమహర్షి కూడా పాపకర్ముడైన అశ్వత్థామ ముఖం చూచి తన క్రోధం నిగ్రహించుకోలేక పోయాడు:

''నీ వెత్తినది బ్రాహ్మణజన్మ! ఆ పైన నే నెన్నో విధాలుగా నీ కుపదేశించాను! నా మాట లన్నీ పెడచెవిని పెట్టావు! ఇందుచేత వాసు దేవుని వాక్యా లక్షరశః సత్యము లగుగాక!''

అని అశ్వత్థామను మళ్ళీ శపించాడు. ఆ పైన అశ్వత్థామ ముఖం మరి చూడలేక పోయాడు:

“నీచుడా! నా ఎదట మరి నిలబడకు! పో!” అని కసిరి వేశాడు. అయినా అశ్వత్థామ అక్కస్సింకా పూర్తిగా సమసి పోలేదు:

“వ్యాసా! నీ వెంతటి బ్రహ్మణ్యుడ వయినా నీ కిక మానవ జన్మ విముక్తి లేదు! నీ వెప్పటికీ మానవులలోనే ఉండిపోదువుగాక! నే నెక్కడికీ వెళ్ళిపోవడం లేదు!మీ ఇద్దరి శాపాలూ అనుభవిస్తూ నీ సన్నిధినే ఉండి పోతున్నాను!”

అని వ్యాసమహర్షి కి ప్రతిశాపం ఇచ్చాడు. వెంట నే పాండవులకు తన శిరోమణి సమర్పించి తపోవనంలోనికి తరలిపోయాడు.

పాండవులు, కృష్ణుడు వ్యాసమహర్షి కి సవినయంగా నమస్కరించి, సెలవు తీసుకొని తిరిగి తమ శిబిరానికి మరలిపోయారు.

ధర్మరాజు చూడామణి భీమసేనుని కిచ్చి అది ద్రౌపదీ దేవి కీయ వలసిందని పంపించాడు.

ఆ చూడామణి కళ్లారా చూచి ద్రౌపదీదేవి ఉసూరుమని ఒక నిట్టూర్పు విడిచిపెట్టింది.